

Datum 2011-05-19

FI Dnr 10-4148

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya föreskrifter om rapportering av likviditetsrisk för kreditinstitut och värdepappersbolag

Sammanfattning

Finansinspektionen beslutar om nya föreskrifter som skärper kraven på större kreditinstitut och värdepappersbolag att oftare och snabbare rapportera uppgifter om aktuell likviditetssituation till Finansinspektionen. Företagen ska lämna informationen varje månad, i stället för som tidigare kvartalsvis, och uppgifterna ska komma in inom 15 dagar. Detta förbättrar Finansinspektionens möjligheter att bedöma företagens likviditetsrisker och hur dessa påverkar stabiliteten på finansmarknaden. Syftet är att bidra till ett stabilt och väl fungerande finansiellt system.

Rapporteringen utökas och omfattar bl.a. likviditetsreservens storlek och sammansättning, prognoser över framtida kassaflöden, värdepappersförfall, beroenden av stora långgivare och känsliga lånemarknader samt säkerställda obligationer. Företagen ska även lämna uppgifter om likvida tillgångar samt kassautflöden och inflöden, så att Finansinspektionens kan göra ett stresstest som visar betalningsberedskapen för de närmaste 30 dagarna.

Föreskrifterna gäller endast för de kreditinstitut och värdepappersbolag som har en balansslutning över fem miljarder kronor. För närvarande innebär det att 45 företag omfattas, vilka alla är banker eller andra kreditinstitut. För de företag som ingår i en finansiell företagsgrupp ska rapporteringen göras för gruppen som helhet och inte av varje enskilt företag.

Med de nya reglerna kommer Finansinspektionen även att bättre kunna övervaka att företagen följer föreskrifterna om hantering av likviditetsrisker (FFFS 2010:7), som trädde i kraft den 31 december 2010.

Reglerna börjar gälla den 1 juli 2011 och ersätter föreskrifter (FFFS 2007:3) om rapportering av likviditetsrisk. Första inrapportering enligt de nya reglerna blir därmed per den 31 juli 2011.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Allmänt.....	3
1.2	Nuvarande och kommande regler	4
1.3	Syftet med regleringen	5
1.4	Rättsliga förutsättningar	6
1.5	Ärendets beredning	6
1.6	Regleringsalternativ	6
2	Motivering och överväganden.....	7
2.1	Nya föreskrifter	7
2.2	Inledande bestämmelser	8
2.3	Uppgifter till Finansinspektionen.....	13
3	Föreskrifternas konsekvenser.....	20
3.1	Konsekvenser för företagen och deras kunder	20
3.2	Konsekvenser för Finansinspektionen	22
3.3	Konsekvenser för samhällsekonomin.....	23

1 Utgångspunkter

1.1 Allmänt

Finanskrisen – likviditetsriskerna i centrum

När den internationella finanskrisen gick in i sitt akuta skede hösten 2008 var det dominerande problemet för svenska finansiella företag inte kreditförluster utan att möjligheterna till marknadsupplåning begränsades kraftigt och tidvis nästan försvann. Anledningen var att förtroendet mellan aktörerna på marknaderna eroderades mycket snabbt. Likviditeten blev den kritiska faktorn och framförallt centralbankernas omfattande insatser handlade om att hantera detta problem. Den svenska regeringen tog också fram ett garantiprogram för vissa kreditinstituts medelfristiga upplåning som maximalt kunde omfatta garantier på 1 500 miljarder kronor, dvs. nästan 50 procent av Sveriges BNP och mer än den aktuella statsskulden. Finanskrisen och de statliga stödåtgärder som tvingades fram satte fokus på likviditetsrisker och på betydelsen av tillsynsmyndigheternas tillgång till aktuell och heltäckande information om likviditetssituationen i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Regelförändringar i finanskrisens spår

Erfarenheterna från finanskrisen har lett till att regelgivare och tillsynsmyndigheter världen över har satt i gång ett omfattande arbete med att skärpa regelverken kring likviditetsrisker och inte minst inrapportering av likviditetsrisker till tillsynsmyndigheterna. Baselkommittén för banktillsyn (Baselkommittén) har presenterat förslag till likviditetsriskmått för internationellt verksamma banker. Planerna är vidare att två av de föreslagna måtten ska användas som kvantitativa krav som bankerna ska uppfylla.¹

EU-kommissionen har meddelat att den kommer att föreslå att de likviditetsriskmått som Baselkommittén arbetar fram ska införas i medlemsländerna och tillämpas på en vidare krets än enbart internationellt verksamma banker. Först ska måtten användas för att följa likviditetsrisken i kreditinstitut och kanske också i värdepappersbolag. De ska därför rapporteras in till tillsynsmyndigheterna. Senare ska två av måtten användas för att ställa kvantitativa krav på företagen.

Denna samordning av rapportinnehåll och utformningen av kvantitativa krav på internationell nivå (inom Baselsamarbetet), inom Europa (på EU-nivå) och på nationell nivå är en svår men viktig fråga. Den har i hög grad påverkat Finansinspektionens föreskriftsarbete.

¹ Baselkommitténs förslag finns via följande länk: <http://www.bis.org/publ/bcbs188.htm>

Viktigt att snabbt få ett bättre regelverk på den svenska marknaden

En viktig utgångspunkt för Finansinspektionens arbete inom likviditetsriskområdet har varit att snabbt ändra regelverket för svenska kreditinstitut och värdepappersbolag, då tidigare regler inte gav ett tillräckligt underlag för en rättvisande bedömning av företagens likviditetsrisker. Det gäller dels regler om inrapportering av den faktiska likviditetssituationen till Finansinspektionen, dels regler om företagens egen hantering av sina likviditetsrisker. Den senare frågan har åtgärdats genom att Finansinspektionen förra året beslutade föreskrifter (FFFS 2010:7) om hantering av likviditetsrisk för kreditinstitut och värdepappersbolag (hanteringsföreskrifterna). Genom de nu beslutade rapporteringsföreskrifterna förbättras Finansinspektionens möjligheter till att få utökad information och kunskap om företagens aktuella likviditetssituation.

1.2 Nuvarande och kommande regler

Det finns idag få regler om likviditet för kreditinstitut och värdepappersbolag. Den grundläggande regeln för kreditinstitut finns i 6 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse där det står att ett kreditinstituts rörelse ska drivas på ett sådant sätt att institutets förmåga att fullgöra sina förpliktelser inte äventyras. Med det avses bland annat att ett kreditinstitut ska upprätthålla en tillräcklig likviditet.² Regeln kompletteras i 2 § där kreditinstitut åläggs att mäta och ha kontroll över likviditetsrisken. Motsvarande regler på värdepappersområdet finns i 8 kap. 3 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

För att göra det möjligt för Finansinspektionen att fortlöpande övervaka likviditetssituationerna hos dessa företag behövs regler om att företagen ska rapportera till inspektionen. De i dag gällande reglerna på området är Finansinspektionens föreskrifter om rapportering av likviditetsrisker FFFS 2007:3 (inrapporteringsföreskrifterna), vilka ändrades genom FFFS 2008:12. Föreskrifterna gäller för kreditinstitut³, värdepappersbolag och filialer till utländska kreditinstitut och värdepappersbolag med en balansomslutning som är större än fem miljarder kronor. Bestämmelserna omfattar även finansiella företagsgrupper. Dessa företag och företagsgrupper rapporterar uppgifter om likviditetsrisk till Finansinspektionen varje kvartal, till skillnad från den rapportering som gjordes under finanskrisen och som var helt otillräcklig.

Till regelverket om likviditetsrisker hör även hanteringsföreskrifterna. Dessa ersatte de allmänna råden (FFFS 2000:10) om hantering av marknads- och likviditetsrisker, vilka vad gäller likviditetsrisker upphörde att gälla den 31 december 2010. Hanteringsföreskrifterna bygger både på Baselkommitténs principer om hantering och tillsyn över likviditetsrisker och på bilaga V i EU:s

² Prop. 2002/03:139 s. 275.

³ Bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, kreditmarknadsbolag och kreditmarknadsföreningar.

kreditinstitutsdirektiv, som innehåller tekniska kriterier om organisation och riskhantering.

Den 1 januari 2011 infördes vidare bestämmelser om offentliggörande av likviditetsrisker i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2007:5) om offentliggörande av information om kapitaltäckning och riskhantering.

Den internationella regelutvecklingen inom likviditetsområdet täcker in områdena hantering av risker, inrapportering till tillsynsmyndigheter och införande av gemensamma kvantitativa likviditetskrav. När det gäller hantering av likviditetsrisker håller det svenska regelverket en god internationell standard genom hanteringsföreskrifterna. Inom de övriga två områdena pågår en intensiv utveckling, där Baselkommitténs och EU:s kommande beslut i hög grad kommer att påverka Finansinspektionens framtida föreskrifter.

Det internationella arbetet med att utforma gemensamma inrapporteringsregler och särskilt kvantitativa likviditetskrav kräver stora arbetsinsatser och det tar tid att få till gemensamma standarder. Mot denna bakgrund och eftersom inrapporteringen enligt de nuvarande inrapporteringsföreskrifterna är helt otillräcklig är det naturligt, och viktigt, att de svenska inrapporteringsreglerna förbättras så fort som möjligt. Finansinspektionens föreskrifter baseras till stor del på de utkast och förslag som i dag finns från Baselkommittén. När EU så småningom beslutar om bindande regler för medlemsländerna på området kan alltså Finansinspektionen behöva justera föreskrifterna.

På samma sätt kommer inte de kvantitativa likviditetskrav som diskuteras internationellt vara klara innan dessa föreskrifter träder i kraft. Finansinspektionen avvaktar denna utveckling när det gäller införande av bindande kvantitativa likviditetsregleringar.

1.3 Syftet med regleringen

Föreskrifterna ger Finansinspektionen bättre verktyg för att bedöma företagens likviditetsrisker och hur dessa kan komma att påverka stabiliteten på finansmarknaden. Syftet är att bidra till ett stabilt och väl fungerande finansiellt system.

Finansinspektionen kommer med de nya reglerna att oftare och snabbare få in information för att övervaka likviditetsrisken i större kreditinstitut och värdepappersbolag, vilket ger en bättre bild både av det enskilda företags likviditetssituation och av den samlade likviditetssituationen för svenska kreditinstitut, än vad som är möjligt enligt i dag gällande föreskrifter.

Föreskrifterna införs också för att bättre kunna övervaka att företagen följer viktiga delar i hanteringsföreskrifterna, som trädde i kraft 31 december 2010.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Som nämnts under avsnitt 1.2 finns de grundläggande lagreglerna om likviditetsrisker i 6 kap. 1 och 2 §§ lagen om bank- och finansieringsrörelse samt i 8 kap. 3 och 4 §§ lagen om värdepappersmarknaden. Utöver detta finns det ingen uttrycklig lagstiftning på området för likviditetsrisker.

När det gäller inrapporteringen av likviditetsrisker omfattas den av Finansinspektionens bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett kreditinstitut och ett värdepappersbolag ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet. Bemyndigandena finns i 5 kap. 2 § 9 förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse, 6 kap. 1 § 60 förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden samt 32 § 39 och 40 förordningen (2006:1533) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

1.5 Ärendets beredning

Hösten 2009 hade det internationella samarbetet inom Baselkommittén tagit fram flera förslag på likviditetsriskmått. Finansinspektionen bjöd då in sju svenska kreditinstitut, inklusive de fyra storbankerna för att delta i en testinrapportering.

Efter det att Baselkommitténs förslag på likviditetsriskmått fått fastare former startade Finansinspektionen den 30 september 2010 ytterligare en omgång av testinrapporteringen där 45 inbjudna företag deltar. Företagen ska rapportera in information enligt de nya föreskrifterna samt dessutom ett mått på strukturell likviditetsrisk (Net Stable Funding Ratio, NSFR). Testet pågår till och med juli 2011, då föreskrifterna träder i kraft.

Deltagande företag är desamma som de som ska tillämpa de nya föreskrifterna. Genom att delta i testet har dessa företag tidigt fått en god kunskap om hur de ska rapportera enligt föreskrifterna.

1.6 Regleringsalternativ

Inrapporteringsföreskrifterna från 2007 visade sig under finanskrisen vara otillräckliga. Informationen lämnades för sällan (kvartalsvis) och med för lång eftersläpning (20 dagar eller mer). Rapportens viktigaste del var kassaflödesprognoser. Dessa prognoser var svårtolkade och formuleringar i blanketten har lett till missförstånd hos rapporterande företag. Finansinspektionen anser inte att det är ett regleringsalternativ att behålla de nu gällande föreskrifterna.

Det är inte heller ett rimligt alternativ att avstå från att ta in detaljerad och regelbunden information om likviditetsrisker från medelstora och större företag. Erfarenheterna från finanskrisen visar att dessa frågor kan vara avgörande för det finansiella systemets stabilitet och därmed den svenska ekonomin. Bristen på förtroende för ett företag kan snabbt bli förödande om företaget inte har tillräckligt med likviditet för att få tid att hantera sin situation. Det är därför nöd-

vändigt att Finansinspektionen håller sig så väl uppdaterad som möjligt om likviditetssituationen i medelstora och större företag. Inrapporteringen behöver dessutom samordnas med övriga EU-länder och ligga i linje med Baselkommitténs rekommendationer. När EU beslutar om en gemensam inrapporteringsstandard får eventuella justeringar göras i de svenska föreskrifterna.

2 Motivering och överväganden

Nedan redogörs för föreskrifterna och de överväganden som har gjorts. Motiveringarna är i huvudsak övergripande och lämnas kapitel för kapitel. I vissa fall kommenteras enskilda paragrafer och begrepp.

Föreskrifterna baseras till stor del på publikationen “Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring” från Baselkommittén, utgiven i december 2010.

Tio remissinstanser har kommit in med yttranden. Nedan motiveras Finansinspektionens ställningstagande för de olika inrapporteringsområdena. Samtidigt redovisas mer detaljerade remissyttranden under respektive delområde. Som framgår nedan anser Finansinspektionen att det inte nu finns anledning att införa en mer omfattande inrapportering utan avser att avvakta det internationella arbetet.

2.1 Nya föreskrifter

Finansinspektionens ställningstagande: Nya föreskrifter om rapportering av företagens likviditetsrisker ska ersätta föreskrifterna (FFFS 2007:3) om rapportering av likviditetsrisk.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Finansbolagens förening, Regeringens regelråd, Sparbankernas Riksförbund, Svenska Bankföreningen och Nordea avstyrker förslaget om nya föreskrifter, medan Sveriges riksbank och FAR tillstyrker förslaget. Sveriges riksbank anser att det till och med finns anledning att gå längre än förslaget när det gäller information om likviditetsrisker, särskilt avseende utvecklande av ett strukturellt likviditetsmått. Riksgäldskontoret, Näringslivets Regelråd och Svensk Exportkredit anger inte uttryckligen sin sammanfattande åsikt, även om två av dem välkomnar en mer omfattande inrapportering.

Den huvudsakliga kritiken mot att införa föreskrifterna är att det pågår ett internationellt arbete om likviditetsrisker där underlag för några likviditetsmått ska inrapporteras redan från 1 januari 2012, dvs. bara ett halvår efter att Finansinspektionens nya föreskrifter trätt i kraft. Senare kommer förmodligen också flera likviditetsmått att begäras in från EU. Flera remissinstanser anser att det blir kostsamt att anpassa en inrapportering enligt svenska mallar, som delvis kanske gäller i bara sex månader. Om den svenska inrapporteringen fort-

sätter då EU:s inrapportering införs finns det enligt remissinstanserna risk för en dubbelrapportering som även det är kostsamt.

Regeringens regelråd, Näringslivets Regelnämnd och Finansbolagens Förening anser att konsekvensanalysen i förslaget var bristfällig. Finansbolagens Förening, Svenska Bankföreningen, Sparbankernas Riksförbund och Nordea anser också att Finansinspektionen inte har lämnat tillräcklig information om hur uppgifter som ska lämnas är definierade och ska tolkas. De efterfrågar en instruktion till föreskrifterna för att lättare kunna förstå vad Finansinspektionen vill ha uppgifter om och vilka omständigheter som måste beaktas.

Finansinspektionens skäl: Som nämnts under avsnitt 1.2 så är det viktigt att de nuvarande inrapporteringsreglerna förbättras så fort som möjligt. Bristerna i nuvarande inrapportering och den fortsatta oron på den internationella finansmarknaden, inte minst orsakad av statsfinansiella problem i flera länder, visar att det är viktigt att införa nya inrapporteringsföreskrifter redan nu. Eventuella justeringar i de föreskrifter som nu införs får göras när EU beslutar om en gemensam inrapporteringsstandard.

2.2 Inledande bestämmelser

Vilka företag berörs av föreskrifterna?

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskrifterna ska gälla för bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, kreditmarknadsbolag, kreditmarknadsföreningar och värdepappersbolag som har en balansomslutning över 5 miljarder kronor.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Föreskrifterna gäller för bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, kreditmarknadsbolag och kreditmarknadsföreningar (dvs. kreditinstitut) samt värdepappersbolag. Definitionen av värdepappersbolag baseras på definitionen i 1 kap. 5 § 26 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Föreskrifterna omfattar även finansiella företagsgrupper. De företagsformer som anges ovan benämns i denna promemoria och i föreskrifterna gemensamt för företag.

Inrapporteringen ska endast gälla för de företag som per den 30 september året före inrapporteringsåret har en balansomslutning som överstiger fem miljarder kronor. Det betyder att ett företag vars balansomslutning någon gång under inrapporteringsåret understiger gränsen fem miljarder ändå ska fortsätta att rapportera under återstoden av året. Ett företag som per den 30 september inte uppnått fem miljarder i balansomslutning men under inrapporteringsåret överstiger gränsen ska likväl inte rapportera förrän nästa år om den större balans-

omslutningen kvarstår då. För andra halvåret år 2011 gäller balansomslutningen per den 30 september 2010.

Det är för att få en enkel och entydig gränsdragning för vilka företag som ska omfattas av föreskrifterna som det införs ett storleksmått i form av balansomslutning. Gränsen på fem miljarder kronor i balansomslutning är resultatet av en avvägning. Eftersom föreskrifterna bl.a. ska tjäna som ett instrument för Finansinspektionen att följa upp om företagen följer viktiga delar av hanteringsföreskrifterna finns det starka argument för att inrapporteringen ska omfatta alla företag som omfattas av dessa föreskrifter. Å andra sidan finns det goda skäl att begränsa rapporteringsskyldigheten för ett stort antal mindre företag som inte ägnar sig åt traditionell löptidstransformering, dvs. finansierar långfristiga krediter med kortfristig inlåning eller upplåning, och därmed inte är lika känsliga för sådana likviditetsproblem som då kan uppstå. Exempel på sådana företag är de flesta mindre värdepappersbolag.

Storleksgränsen fem miljarder kronor innebär att 45 kreditinstitut men inget värdepappersbolag för närvarande kommer att bli skyldiga att rapportera enligt föreskrifterna. Antalet tillkommande företag uppskattas till ett par per år. Även i de nuvarande inrapporteringsföreskrifterna begränsas rapporteringsskyldigheten till företag med en balansomslutning som överstiger fem miljarder kronor.

Finansinspektionen ska dock enligt föreskrifterna kunna besluta att företag med en balansomslutning under fem miljarder kronor ska omfattas av rapporteringskravet om det finns särskilda skäl. Ett sådant skäl kan vara att företaget är viktigt för det finansiella systemet, trots att balansomslutningen inte uppgår till fem miljarder kronor.

Tillämpning på enskild nivå och på gruppnivå

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskrifterna ska i första hand tillämpas på gruppnivå.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Flera företag har centraliserat sin finansförvaltning till en finansfunktion (treasury) i moderbolaget. Detta gäller även i den offentliga sektorn, för kommunkoncerner och statens internbank i Riksgälden, samt bland kreditinstituterna (för finansiella företagsgrupper). Skälen till detta kan vara flera. De kostnads fördelar det innebär att kunna ha en gemensam finansiering är av stor betydelse liksom en gemensam likviditetsreserv. Vidare är det kostnadseffektivt att kunna flytta medel inom gruppen från ett företag med överskottslikviditet till ett annat företag som behöver likviditet utan att detta företag behöver gå ut på marknaderna för att få finansiering.

Många grupper har också beroende på organisatorisk uppbyggnad och affärsmodell centraliserat sin riskhantering på gruppnivå med system och metoder som omfattar alla väsentliga enheter inom gruppen. Detta inbegriper ofta strategier, processer och metoder för att identifiera och mäta likviditetsrisk såsom exempelvis stresstester.

I stort sett alla de företag som omfattas av bestämmelserna om inrapportering har en centraliserad finansförvaltning. För Finansinspektionen är det viktigare att få en kunskap om likviditetssituationen för den finansiella företagsgruppen som helhet än att få in rapporter från ett stort antal företag i gruppen. Därför gäller enligt föreskrifterna att om ett företag ingår i en finansiell företagsgrupp ska det inte rapportera uppgifter om sin egen likviditetsrisk till Finansinspektionen. I stället ska inrapporteringen avse hela den finansiella företagsgruppen. Av föreskrifterna framgår vilket av företagen i gruppen som ska ansvara för inrapporteringen. Detta görs genom en hänvisning till bestämmelserna om uppfyllandet av gruppbaseade krav i 9 kap. 3 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Definition av finansiell företagsgrupp

Finansinspektionens ställningstagande: Definitionen av finansiell företagsgrupp är densamma som i hanteringsföreskrifterna.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Definitionen av finansiell företagsgrupp avgränsas på samma sätt som i hanteringsföreskrifterna, dvs. 9 kap. 1 § lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar. Definitionen omfattar ett institut och de dotterföretag som är institut eller motsvarande utländska företag.

Rapporteringsfrekvens

Finansinspektionens ställningstagande: Rapportering ska ske månadsvis senast 15 kalenderdagar efter balansdagen.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Sparbankernas Riksförbund anser att företag med en balansomslutning på mellan 5 och 15 miljarder kronor endast ska rapportera kvartalsvis, medan Svenska Bankföreningen menar att alla företag ska rapportera kvartalsvis. Nordea tycker att 15 dagar är för kort tid för att ta fram rapporten. Svenska Bankföreningen föreslår också att rapporteringstiden ska anges i bankdagar i stället för kalenderdagar.

Finansinspektionens skäl: Enligt de nu gällande inrapporteringsföreskrifterna från 2007 ska företagen rapportera kvartalsvis. Efter varje kvartal har företagen

en månad på sig att skicka in rapporten och ännu längre tid efter andra kvartalet och efter sådana kvartalsskiften som sammanfaller med datum för årsbokslutet.

Erfarenheterna från finanskrisen visar att reglerna i de nu gällande föreskrifterna är otillräckliga. Rapporteringen sker för sällan och tiden mellan kvartalsslutet och inrapporteringsdagen är för lång, vilket gör att Finansinspektionens nytta av rapporteringen sammantaget begränsas. Därför införs nu den tätare rapporteringsfrekvensen på en månad. Företagen får, trots några remissinstansers önskemål om en längre svarstid, 15 dagar på sig för att sammanställa och skicka in rapporten till Finansinspektionen. Detta är i linje med den internationella utvecklingen. I Baselkommitténs senaste förslag från december 2010 sägs att rapporteringsfrekvensen bör vara minst månadsvis och att inrapportering bör ske så snabbt som möjligt och senast två veckor efter balansdagen. Det finns också indikationer på att Baselkommitténs förslag kan innebära att långt fler företag än de 45 företag som ska rapportera enligt dessa föreskrifter, kommer att behöva rapportera in uppgifter till även EU mer frekvent och ännu snabbare. Finansinspektionen har därför valt att inte minska rapporteringsfrekvensen till kvartalsvis rapportering för företag med en balansomslutning över 5 miljarder kronor. Finansinspektionen anser vidare att det inte finns skäl att införa ytterligare ett gränsvärde på balansomslutningens storlek för rapporteringsfrekvensen.

Även om det kan innebära vissa svårigheter för en del företag att lämna en rapport till Finansinspektionen 15 dagar efter månadsbokslutet bör alltså tidsfristen inte vara längre. Rapporten ska vara Finansinspektionen tillhanda den 15:e i varje månad. Finansinspektionen använder kalenderdagar och inte bankdagar i sin övriga inrapportering och har därför valt att göra detta även i dessa föreskrifter. En övergångsbestämmelse införs dock som innebär att tidpunkten för det första rapporteringstillfället enligt de nya föreskrifterna utsträcks till den 25 augusti 2011.

Rapportering i valuta

Finansinspektionens ställningstagande: Samtliga belopp ska anges i tusentals svenska kronor, och särredovisas i svenska kronor, euro, amerikanska dollar och övriga valutor.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Större svenska kreditinstitut och värdepappersbolag har stora transaktioner i ett antal utländska valutor. Flera företag har också betydande verksamhet på plats utomlands. De större företagen har i många fall stor upplåning i utländska valutor. För vissa företag kräver verksamheten likviditetsreserver i olika valutor.

I föreskrifterna ingår att företagen inom flera områden ska göra sin inrapportering uppdelad i svenska kronor, euro, amerikanska dollar och övriga valutor. Valet av valuta och antalet valutor grundas på följande överväganden. Finansinspektionen har ett behov av att för varje företag se viktiga likviditetsexponeringar i utländska valutor. Olika företag har givetvis viktiga exponeringar i skilda valutor och därför kan det finnas skäl att begära inrapportering i de valutor som är viktigast för respektive företag. För företagen tror Finansinspektionen dock att det skulle vara en extra börda att för varje inrapporteringsområde i föreskrifterna ta reda på och kontinuerligt följa vilka valutor som är de viktigaste för företaget. Finansinspektionen väljer därför en enklare lösning som innebär att inrapportering ska ske i de två utländska valutorna, euro och amerikanska dollar. Dessa får utöver svenska kronor anses vara dominerande för svenska finansiella företag som helhet och därmed väsentliga när det gäller att övervaka det samlade finansieringsläget på marknaden. Rapportering sker i en klumpsumma för övriga valutor. Finansinspektionen kan om det behövs begära mer information av ett företag om innehållet i kolumnen Övriga valutor, enligt den allmänna rätt som Finansinspektionen har att begära uppgifter från företagen.

Undantag

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionen kan besluta om undantag från dessa föreskrifter.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen får besluta om undantag från föreskrifterna om det finns särskilda skäl. Rapporteringsskyldigheten grundas endast på ett storlekskriterium, nämligen en balansomslutning som är större än fem miljarder kronor den 30 september året före rapporteringsåret. Detta storleksmått säger ganska lite om finansverksamhetens storlek och omfattning i företaget. Balansomslutningens storlek anger därmed inte heller hur stora eller komplicerade likviditetsriskerna är. Det kan finnas företag som har en sådan speciell verksamhet att den månatliga rapporteringen till Finansinspektionen inte bedöms vara nödvändig för att utvärdera företagets likviditetssituation.

Undantag från rapporteringsskyldigheten kan beviljas efter ansökan.

Definitioner

Finansinspektionens ställningstagande: Definitionerna är desamma som i hanteringsföreskrifterna.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Eftersom ett av syftena med föreskrifterna är att möjliggöra en uppföljning av hanteringsföreskrifterna har Finansinspektionen i de nya föreskrifterna valt att använda samma definitioner. I 1 kap. 7 § hänvisas därför till de definitioner som finns i hanteringsföreskrifterna.

2.3 Uppgifter till Finansinspektionen

Likviditetsreservens storlek och sammansättning

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska lämna information om tillgångar som ingår i likviditetsreserven uppdelat på kassa och tillgodohavanden i bank, statspapper, säkerställda obligationer och övriga värdepapper. Tillgångarna ska redovisas både med och utan värderingsavdrag, hur stor andel av tillgången som företaget har rätt att belåna och hur stor andel av tillgången som är pantsatt samt hur stor andel av panten som har utnyttjats. Inlöden från varje tillgång i likviditetsreserven ska hänföras till de tidsintervall där tillgången tidigast kan omvandlas till betalningsmedel.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Svenska Bankföreningen anser att bestämmelsen om pantsättning av likviditetsreserven hos centralbanker behöver förtydligas när det gäller vad som står till förfogande och vad som har utnyttjats.

Finansinspektionens skäl: I 2 kap. 2 § anges bland annat att företaget ska uppge hur stora andel av tillgångarna som är pantsatta och hur stor andel av panten som har utnyttjats. Om centralbanken inte kan avgöra detta får företagen själva avgöra vilka tillgångar som är pantsatta och hur stor andel av panten som har utnyttjats.

Hanteringsföreskrifterna innehåller konkreta bestämmelser om likviditetsreserver. Ett företag måste bl.a. ha en avskild reserv av högkvalitativa likvida tillgångar som kan användas för att säkra företagets kortsiktiga betalningsförmåga vid bortfall eller försämrad tillgång till vanligtvis tillgängliga finansieringskällor.

I de nya föreskrifterna införs krav på inrapportering av likviditetsreservens storlek och sammansättning. Syftet är att Finansinspektionen ska kunna följa att de inrapporterande företagen har en sådan likviditetsreserv som beskrivs i hanteringsföreskrifterna. Därför är det viktigt att företagen i inrapporteringen bara rapporterar en likviditetsreserv som stämmer överens med kriterierna i hanteringsföreskrifterna. Föreskrifterna innehåller också krav på att företagen ska rapportera likvida tillgångar och kassautlöden och inflöden som ska ge Finansinspektionen underlag för att genomföra ett stresstest. Det bör observeras att de likvida tillgångar som ska rapporteras är något annorlunda definierade än den likviditetsreserv som ska redovisas enligt detta kapitel.

Sammansättningen av likviditetsreserven förtjänar några förtydliganden. I 2 kap. 1 § anges att likviditetsreserven får bestå av bl.a. kassa och tillgodohavanden i bank. Finansinspektionen vill särskilt framhålla att med tillgodohavande i bank menas bara ”inlåningsmedel i centralbanker eller annan bank, som är tillgängliga påföljande dag” (se 4 kap. 5 § andra stycket i hanteringsföreskrifterna). Vid placering av likvida medel i kreditinstitut är det självfallet så att gällande regler om stora exponeringar måste beaktas.

Med säkerställda obligationer menas endast obligationer som ges ut med stöd av lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer eller motsvarande lagstiftning i andra länder. Andra värdepapper som är säkerställda med bostadskrediter, andra fordringar eller andra tillgångar (och som uppfyller kraven på likviditet) rapporteras under rubriken övriga värdepapper.

Intradagssäkerheter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska enligt 2 kap. 4 § lämna information om utbetalningsvolym under balansdagen, högsta dagliga utbetalningsvolym sedan föregående balansdag, betalningsnetto under balansdagen och lägsta dagliga betalningsnetto sedan föregående balansdag. För samtliga betalningar ska utlåning via dagslån exkluderas.

Remisspromemorian: I promemorian föreslogs att information skulle lämnas om det högsta ackumulerade nettoutflödesbeloppet som i förekommande fall har tagits i anspråk av intradagsäkerhet under balansdagen.

Remissinstanserna: Svenska Bankföreningen anser att definitionen av intradagsäkerhet måste förtydligas medan Sveriges riksbank föreslår att ytterligare uppgifter om intradagsäkerhet ska lämnas för att det på ett tydligare sätt ska gå att analysera denna säkerhet.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen har beaktat remissinstansernas synpunkter och förtydligat definitionen av intradagsäkerheter.

För att Finansinspektionen ska kunna genomföra olika analyser av likviditeten i betalningssystem ska ett företag lämna information om intradagsäkerheten. Detta krav gäller endast för de företag som deltar i betalningssystem och liknande arrangemang där företaget som en förutsättning för att få delta har pantsatt säkerheter för åtaganden i betalningsverksamheten under affärsdagen.

Kassaflöden

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska lämna information om de kassaflöden som förväntas uppstå när samtliga tillgångar, skulder och poster utanför balansräkningen avvecklas under rådande förhållanden. Detta ska redovisas i dagliga tidsintervall om företaget utgörs av en finansiell företagsgrupp enligt hanteringsföreskrifterna.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Sparbankernas Riksförbund tycker att dagliga tidsfickor för kassaflöden är för detaljerade, särskilt för mindre företag. Riksgäldskontoret och Svenska Bankföreningen anser att förutsättningarna för kassaflödesprognoserna är otydliga. Det är enligt dem oklart hur förväntade, kontraktuella och beteendemässiga kassaflöden ska användas. Kassaflödena och dess antagande om avveckling av tillgångar och skulder bygger också på ett teoretisk resonemang som inte är relevant i en verklig situation.

Finansinspektionens skäl: En förenklad beskrivning av ett företags kassaflöde är att det genereras dels från förfall/avveckling av tillgångar och skulder, dels ökning av tillgångar och skulder. Detta sker löpande i ett företags verksamhet. I Finansinspektionens inrapportering efterfrågas dock bara data om förfall/avveckling av tillgångar och skulder. Ökningen av tillgångar och skulder förväntas dock fortgå även om detta inte efterfrågas i dessa inrapporteringsföreskrifter.

Förväntade kassaflödena från ett avvecklingsschema syftar till att mäta företagets förmåga att klara sina betalningsåtaganden under den närmaste framtiden under förutsättning att företaget inte längre driver en aktiv verksamhet, dvs. företaget har inte längre tillgång till extern finansiering, beviljar ingen nyutlåning, och ingen utestående kredit eller upplåning förnyas. Rådande förhållanden kan omfatta såväl normala, stabila förhållanden som onormala, instabila förhållanden. Någon normalisering av förväntade kassaflöden ska alltså inte göras.

Företaget ska utöver kontrakterade kassaflöden med fastställda betalningstidpunkter och kända belopp även ta med sådana kassaflöden för vilka betalningstidpunkter och storlek styrs av företagets egna beslut, kundbeteenden eller marknadsutvecklingen. I de fall kundbeteenden eller marknadsutvecklingen ligger till grund för beräkningen av kassaflöden ska dessa baseras på empiriska observationer och etablerade beräkningskonventioner.

Kassainflöden från tillgångarna i likviditetsreserven enligt 2 kap. ska inte inkluderas i rapporten av kassaflödena. Finansinspektionen vill i analysen av de aggregerade kassaflöden, som företagen rapporterar in, kunna ställa dessa mot likviditetsreservens storlek och möjligheterna att från reserven få fram likvida medel inom några få dagar.

Kassaflöden redovisas i dagliga tidsintervall det första året efter balansdagen och därefter i årliga tidsintervall till och med det femte året. Kassaflöden som inträffar efter fem år redovisas i ett separat tidsintervall. I enlighet med hanteringsföreskriften behöver endast en finansiell företagsgrupp använda dagliga tidsintervall upp till ett år. Övriga företag måste dock använda minst sju tidsintervall.

Kontrakterade förfall på räntebärande värdepapper

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska lämna information om kontrakterade förfall av egna emitterade utestående värdepapper.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Flera företag använder sig av svenska och internationella värdepappersmarknader för sin finansiering. Finansinspektionen behöver ha tillgång till information om eventuella koncentrationer till löptider och valutor för företagets marknadsupplåning, för att bedöma den finansiella stabiliteten och konsekvenserna av finansieringsproblem när företagen ska refinansiera sina förfallande skulder. Sådana finansieringsproblem kan uppstå på grund av såväl företagsspecifika skäl som marknadsomfattande störningar.

Ett företag ska därför lämna information om kontrakterade förfall på egna emitterade utestående värdepapper med hänsyn tagen till långgivarens eventuella rätt till förtidsinlösen eller rätt till förlängning av upplåningen. När sådana optioner finns bedömer företaget om det är sannolikt att de vid rådande marknadsförhållanden kommer att utnyttjas. I så fall ska beloppen räknas med i rapporten. Det är alltså inte fråga om ett "stresstest" där oförmånligaste utfall antas.

Förfallen ska redovisas i månatliga tidsintervall det första året efter balansdagen och därefter i årliga tidsintervall till och med det tionde året. Förfall efter tio år ska redovisas i ett separat tidsintervall.

Långgivare och lånemarknader

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska lämna information om den totala utestående bruttoskulden för sina fem största långgivare samt om vilket belopp företaget är skyldigt den största långgivaren. Ett företag ska också lämna information om den utestående skulden som företaget har till kreditinstitut.

Remisspromemorian: Enligt föreskriftsförslaget som remitterades skulle företagen lämna information om den utestående skulden på interbankmarknaden.

Remissinstanserna: Hade inga synpunkter.

Finansinspektionens skäl: Koncentrationen av ett företags finansiering är viktig information för att kunna bedöma likviditetsrisk. Ett företag kan vara mycket beroende av några få långgivare och ett förlorat förtroende från dessa kan skapa likviditetsproblem. Finansinspektionen vill därför ha information om den

totala utestående bruttoskulden för företagens fem största långgivare och om vilket belopp företaget är skyldigt den största långgivaren.

Det är också viktigt för Finansinspektionen att få information om förfallotidpunkter för den utestående skulden som företaget har till kreditinstitut. Skulder till kreditinstitut är en post på balansräkningen och därmed en väldefinierad skuldpost som är lätt avgränsad för företagen, till skillnad från interbankmarknaden som inte ingår som en post på balansräkningen. Information ska även lämnas om hur stor del av skulden som är säkerställd och hur stor del som inte är säkerställd. Skälet är att långgivare, vid problem hos ett låntagande företag eller vid generella problem på den svenska finansmarknaden, snabbt kan förväntas upphöra med sin långivning som inte är säkerställd. Ett stort beroende av sådan kortfristig upplåning måste därför följas noga.

Företaget ska även lämna information om balansomslutningens storlek för att kunna relatera den inrapporterade likviditetsinformationen till företagens storlek. Balansomslutningen inhämtas redan i dag genom Finansinspektionens kvartalsvisa standardrapportering. Detta är dock inte tillräckligt eftersom månadsdata efterfrågas i denna likviditetsinrapportering.

Säkerställda obligationer

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska lämna information om säkerställda obligationer.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Svenska Bankföreningen anser att det kan bli en omfattande administrativ börda för att avgöra vilka tillgångar i banken som kvalificerar för att ingå i säkerhetsmassan.

Finansinspektionens skäl: Information ska endast lämnas av de företag som har tillstånd att emittera säkerställda obligationer enligt lagen om säkerställda obligationer (2003:1223). Finansinspektionen har beviljat sju företag sådant tillstånd (Landshypotek AB, Länsförsäkringar Hypotek AB, Nordea Hypotek AB, AB Sveriges Säkerställda Obligationer, SEB, Stadshypotek AB och Swedbank Hypotek AB).

För de företag som har tillstånd att emittera säkerställda obligationer är detta en mycket viktig finansieringskälla. Det visade sig inte minst under finanskrisen hösten 2008 där marknaden för dessa emissioner var öppen och fungerande. Därför är det viktigt att Finansinspektionen får information om hur stor den utestående skulden är i form av säkerställda obligationer och vad värdet är på de tillgångar som kvalificerar för att ingå i säkerhetsmassan. Därigenom kan Finansinspektionen beräkna den del som ännu inte utnyttjats av säkerhetsmassan. Denna del kan företaget använda som säkerhet för att emittera fler säkerställda obligationer och därigenom införskaffa finansiering. Detta är en viktig likviditetsskapande åtgärd. Finansinspektionen anser att den administrativa

bördan att avgöra vilka tillgångar som kvalificerar för att ingå i säkerhetsmassan inte är så stor i relation till hur viktig uppgiften är för att motivera att uppgiften inte ska lämnas in.

Likvida tillgångar och kassautflöden och inflöden

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag ska lämna information om likvida tillgångar samt om kassautflöden och kassainflöden.

Remisspromemorian: I promemorian angavs på ett ställe att uppgifter som rapporteras in ska användas för ett stresstest.

Remissinstanserna: Riksgäldskontoret anser att begreppet stresstest används på ett otydligt sätt. Det finns ingen vidare information om hur ett sådan stress-test ska genomföras.

Svenska Bankföreningen anser att flera poster i bilagan behöver definieras tydligare. Dessutom kritiserar Svensk Exportkredit de vikter som Baselkommittén har satt för att, med hjälp av de uppgifter som lämnas i bilagan, beräkna ett stresstest.

Finansinspektionens skäl: Anledningen till att ordet stresstest fanns med i föreskrifterna var att de uppgifter som ska lämnas i denna paragraf utgör underlaget för att göra ett stresstest som Baselkommittén har utvecklat. Syftet med dessa föreskrifter är dock endast att begära in uppgifter, inte föreskriva hur dessa uppgifter ska användas. Detta får eventuellt göras i senare föreskrifter om det finns behov av det. Finansinspektionen har därför tagit bort ordet stresstest i föreskriftstexten.

Ett företag ska lämna information som kan användas av Finansinspektionen för att utföra ett stresstest om betalningsberedskapen under de närmaste 30 dagarna. Informationen lämnas i enlighet med de 42 poster som anges i bilagan till föreskrifterna. Detta stresstest benämns Liquidity Coverage Ratio (LCR) av Baselkommittén. Inom den Europeiska unionen finns planer på att införa en inrapportering av detta mått för alla medlemsländer. Detta beräknas ske tidigast från den 1 januari 2012. Denna inrapportering ska enligt nuvarande plan genomföras under en tvåårig testperiod med åtminstone månatliga inrapporteringar. Finansinspektionen kommer att göra nödvändiga förändringar i dessa rapporteringsföreskrifter när EU:s inrapporteringsregler träder i kraft. Finansinspektionen deltar i framtagandet av både Baselkommitténs rekommendationer och det europeiska inrapporteringsregelverket.

När det gäller behandlingen i inrapporteringen av belåningsbara tillgångar och repotransaktioner vill Finansinspektionen framhålla följande.

De likvida tillgångarna måste vara belåningsbara i en centralbank. Tillgångarna måste explicit finnas på en lista över belåningsbara tillgångar hos centralbanken. För att kunna belåna dessa tillgångar krävs att företaget har ett avtal med

den berörda centralbanken. För företag som inte har något sådant avtal med en centralbank räcker det med att tillgången är uppsatt på Sveriges riksbanks lista över godkända säkerheter i enlighet med "Villkor för RIX och penningpolitiska instrument". Tillgångar som enbart listats hos utländska centralbanker får inte inkluderas om inga avtal för belåningsmöjlighet finns.

Likvida tillgångar och kassaflöden ska också beaktas på ett särskilt sätt vid repotransaktioner. För omvända och icke-omvända repotransaktioner över 30 dagar ska värdepapperet tas upp som likvid tillgång endast av den som håller tillgången som säkerhet. Inga kassaflöden ska tas upp. Repotransaktioner med återstående löptid under 30 dagar ska inte generera några kassaflöden om underliggande värdepapper är likvida tillgångar. Den som håller värdepapperet som säkerhet ska ta upp det som likvid tillgång och motparten ska inte ta upp det. Om underliggande värdepapper inte är en likvid tillgång uppstår ett kassaflöde. Den som håller tillgången som säkerhet får inte ta upp den som likvid tillgång men ska ta upp motsvarande kassainflöde. Inte heller motparten får ta upp tillgången som likvid tillgång men ska ta upp motsvarande kassautflöde.

Finansinspektionen kommenterar inte på vilket sätt Baselkommittén analyserar den data som lämnas i detta avsnitt då detta ligger utanför dessa föreskrifter.

Ikraftträdande

Finansinspektionens ställningstagande: Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 2011.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Nordea anser att föreskrifterna ska träda i kraft senare och Sparbankernas Riksförbund tidigast den 1 september 2011.

Finansinspektionens skäl: Då föreskrifterna om rapportering av likviditetsrisk ska börja gälla från och med den 1 juli 2011 kommer den första inrapporteringen att ske per den 31 juli 2011. Det innebär, som framgått ovan, att kraven införsvenska företag innan de slutliga EU-reglerna om likviditetsrapportering är beslutade. Finansinspektionen bedömer dock att eventuella förändringar från de nuvarande förslaget från Baselkommittén och de slutliga EU-reglerna kommer att vara små. Olägenheterna med att behöva justera föreskrifterna bedöms bli begränsade både för företagen och för Finansinspektionen. Fördelarna med att få en ändamålsenlig inrapportering på plats så snart som möjligt överväger dock dessa nackdelar.

Den pågående testinrapporteringen innebär att de berörda företagen sedan en tid känner till omfattningen av och innehållet i dessa föreskrifter. Det betyder att en föreskriftsstyrd inrapportering från den 1 juli 2011 bedöms vara fullt möjlig för de berörda företagen.

3 Föreskrifternas konsekvenser

Nedan redogörs för de konsekvenser som föreskrifterna bedöms få för företagen och deras kunder, Finansinspektionen samt samhällsekonomin i stort. Framtagandet av ett nytt regelverk för likviditetsrisker är ett av de mest prioriterade områdena för Finansinspektionens tillsyn. Ett viktigt led i tillsynsarbetet är tillgången till data från företagen. Tillgång till enhetlig information om likviditetsrisker är avgörande för möjligheterna för Finansinspektionen att utöva tillsyn över dessa risker. Nya rapporteringskrav, som dessutom kommer att behöva förändras, kommer samtidigt att orsaka ytterligare kostnader för företagen och därmed även i viss utsträckning för deras kunder. Fördelarna med att få bättre tillgång till information om likviditetsrisker bedöms dock vara större än kostnaderna av regleringen.

3.1 Konsekvenser för företagen och deras kunder

Berörda företag

Föreskrifterna gäller för företag som omfattas av hanteringsföreskrifterna och som har en balansomslutning över fem miljarder kronor. Balansomslutningen beräknas per den 30 september varje år och rapporteringskravet gäller för det påföljande kalenderåret även om balansomslutningen understiger denna nivå under någon period. För närvarande finns 45 företag (samtliga kreditinstitut) som skulle komma att omfattas av regleringen, varav två har undantagits från nuvarande rapporteringskrav. Omkring 17 procent av alla svenska kreditinstitut och värdepappersbolag kommer att omfattas av rapporteringskravet. Deras balansomslutning står för ca 99 procent av den totala balansomslutningen hos alla dessa företag.

Företagens kostnader för rapportering

Inrapportering enligt föreskrifterna innebär en ökad kostnad för de berörda företagen. De direkta kostnaderna kan främst hänföras till utveckling och drift av it-system och personalkostnader. Detta innebär ökade fasta kostnader.

Förändringar i it-systemen föranleds av de nya krav som nu ställs på företagen för databehandling och informationsinsamling. All data ska inrapporteras varje månad senast den 15:e. Detta kräver en omfattande process för att snabbt kunna ta fram underlag för rapporteringen och en centralisering av data från alla delar av företaget. Rapporteringen ställer också stora krav på detaljerad och finfördelad data. Ett exempel på detta är rapportering av kassaflöden där tidsintervallen är satta till en dag för hela det nästkommande året.

Personalkostnaderna kan komma att öka i flera delar av företaget. Dotterbolag och övriga enheter kan behöva avsätta ytterligare personal för att snabbt inhämta och hantera data varje månad. En central enhet i företaget ska sedan sammanställa data från företagets olika enheter och analysera dess relevans och

innebörd för att säkerställa en god datakvalitet innan inrapporteringen till Finansinspektionen görs.

Finansinspektionen har frågat företagen som omfattas av testrapporteringen hur stora de uppskattar att kostnaderna blir. Företagen bedömer att kostnaden för att uppfylla regelverkets krav blir totalt ca 50 miljoner kronor årligen för alla företag som omfattas av föreskrifterna, vilket motsvarar 0,0004 procent av balansomslutningen eller 0,05 procent av de totala kostnaderna.⁴

Regeringens regelråd har påpekat att nuvarande likviditetsrapportering enligt inrapporteringsföreskrifterna enligt Tillväxtverkets databas Malin kostar företagen ca 300 000 kronor årligen att administrera. Finansinspektionen kan därvid konstatera att uppgifterna i databasen Malin inte rimligtvis speglar de verkliga kostnaderna för de företag som rapporterar enligt gällande föreskrifter, särskilt eftersom it-kostnader inte ingår. När det gäller företagens egna uppgifter kan samtidigt konstateras att en svårighet för företagen vad gäller kostnadsuppskattningar om rapportering är att särskilja kostnader för rapportering från kostnader som härrör från de övriga kraven i regelverken om likviditet. Exempelvis kräver redan hanteringsföreskrifterna en ingående analys av likviditetssituationen som inte ingår i själva rapporteringskostnaderna. Även om analyserna är en förutsättning för att kunna rapportera är det viktigt att komma ihåg att företagen skulle behöva göra en stor del av analysen oavsett om de behövde rapportera uppgifterna eller inte.

Regeringens regelråd efterfrågar även huruvida en ökning av administrativa kostnader inte borde föranleda Finansinspektionen att överväga alternativa sätt att ta in information från företagen. Med tanke på det stora behov som finns att utöva tillsyn över likviditetsrisker ser Finansinspektionen inte något alternativ till att ta in data från företagen. Att låta företagen själva välja ut nyckeltal skulle knappast ge en klar och jämförbar bild av likviditetsriskerna, utan snarare innebära en försämring jämfört med dagens rapportering. Den testrapportering som pågår har varit värdefull, men för att få tillgång till tillförlitlig information anser Finansinspektionen att det är nödvändigt med bindande föreskrifter. Som påpekas av ett par andra remissinstanser är det naturligtvis av största vikt att Finansinspektionen har tid och resurser att analysera den data som tas in från företagen och sådan analys kommer att vara en prioriterad fråga för tillsynen.

⁴ Frågan som ställdes till företagen var: Vad uppskattar ni att merkostnaden (utöver hanteringsföreskrifterna) blir för ert företag då vi inför inrapporteringsföreskrifterna den 1 juli 2011? Vi vill att ni uppskattar en engångskostnad för utveckling/investering (it-system etc.) och en löpande årlig kostnad (underhåll, personal etc.). 27 av 40 företag svarade. Deras totala engångskostnader rapporterades vara 227 miljoner kronor och löpande årliga kostnader är 37 miljoner kronor. Detta motsvarar 0,0018 procent respektive 0,0003 procent av deras balansomslutning. Med en diskonteringsränta på 5 procent motsvarar detta ett engångsbelopp på 0,0077 procent av balansomslutningen eller, om man så vill, 0,0004 procent i årlig genomsnittlig löpande kostnad i relation till balansomslutningen. Den sistnämnda procentsatsen kan totalt för alla 45 företag uppskattas till att motsvara 51 miljoner kronor.

Effekter på små och medelstora företag

Små företag drabbas ofta hårdare av reglering och rapporteringskrav då en större andel av företagets resurser måste användas till administration. Som beskrivs ovan gäller denna reglering inte för de flesta små företag genom kravet som finns på en minsta balansomslutning på fem miljarder kronor.

Företag som inte omfattas av regleringen kommer att få en konkurrensfördel, allt annat lika, i form av lägre relativa kostnader jämfört med rapporterande företag och därmed tjäna på en reglering. Förtjänsten är dock liten och förväntas inte påverka konkurrensförhållandena i någon större utsträckning. Att de mindre företagen undantas motiveras av att de inte har samma betydelse för uppbyggnaden av en systemkritisk likviditetsrisk.

Tillsyn över likviditetsrisker bidrar till stabila marknader

Företagens tillgång till likvida finansieringsmarknader beror i stor utsträckning på förtroendet hos de finansiella aktörerna i allmänhet och den finansiella stabiliteten. Ett företags finansieringsmöjligheter är inte enbart en följd av situationen hos det individuella företaget utan påverkas av andra företags situation och förhållandena i omvärlden. Beslutsfattarna i ett enskilt företag bär inte fullt ut kostnaden för de eventuella problem som drabbar resten av marknaden – och kan därför inte antas vidta tillräckliga åtgärder mot riskerna. Det utgör i sig ett skäl till reglering. Information om och tillsyn över likviditetsrisker undanröjer inte riskerna för att en kris som den som uppstod under hösten 2008 åter kan uppstå. Informationen kan dock bidra till att minska sannolikheten att en kris inträffar genom att begränsa riskerna, öka transparensen och stärka förtroendet.

Effekter för konsumenterna

Det finns en risk för att en del av de tillkommande kostnaderna som regleringen medför i slutänden läggs på konsumenterna. Finansmarknadens konsumenter kommer då att få betala högre priser och konsumera mindre banktjänster i genomsnitt. Eftersom kostnaderna för att genomföra rapporteringskraven bedöms som relativt små blir dock även effekterna för konsumenterna små.

3.2 Konsekvenser för Finansinspektionen

Redan i dag utövar Finansinspektionen tillsyn över företagets likviditetsrisker. Då området är högprioriterat har även behov av ytterligare resurser till denna tillsyn aktualiserats. Finansinspektionen kommer att behöva mer resurser för att samla in, bevaka och analysera inrapporteringen. Kvaliteten på data måste också säkerställas med ett flertal uppföljningsmöten med företagen som omfattas av rapporteringskravet.

3.3 Konsekvenser för samhällsekonomin

Finanskrisen visar att den svenska finansiella sektorn är känslig för störningar på de finansiella marknaderna och att likviditetsriskerna har en mycket central roll. Under finanskrisen fick såväl regeringen som Sveriges riksbank ingripa med åtgärder för att trygga finansieringen av kreditinstitut.

Inrapporteringen kommer att öka Finansinspektionens möjlighet att bevaka företagens likviditetssituation och därmed påverka företagen till en sund likviditetsrisknivå. En fungerande finansmarknad och finansiell stabilitet är centralt för en fungerande samhällsekonomi. Det medför att staten i slutändan har ansvaret för att stabiliteten upprätthålls. Ökad transparens och bättre information om likviditetsrisker bidrar till finansiell stabilitet och minskar därmed risken för att staten ska behöva ingripa.

Den senaste finansiella krisen visar tydligt vilka extremt stora negativa effekter som finansiell instabilitet kan få för samhällsekonomin. Fördelarna med att Finansinspektionen får bättre tillgång till information om likviditetsrisker bedöms därför vara större än de kostnader som regleringen medför.